

■ Médiaháború, szegedi áldozatokkal (2.) Csúcs „megeszi” a rádiós szakma jövőjét?

■ A szegedi tudományegyetem újságíró szakos hallgatói a rádiózás egyszeregyét miért nem tanulhatják meg a Magyar Rádió itteni körzeti stúdiójában? – kérdeztük Csúcs László alelnököt, akit két tárgyalás között, péntek óta először tegnap délelőtt értünk el telefonon.

– Nem vagyunk érdekeltek az egyetemi szintű újságíróképzésben – jelentette ki ellentmondást nem tűrő hangon a Magyar Rádió „elnöki jog- és hatáskört gyakorló” alelnöke.

■ **Lehetséges, hogy a „nemzet rádiójának” vezetője nem kíván részt vállalni az újságírás jövőjét meghatározó változásokból, s tudomást se vesz arról, hogy a különböző szintű tanfolyamcsoportok után végre rangos egyetemeken oktatják a szakmát?**

– A Magyar Rádió önálló, a rádiós szakma jellegzettségét szem előtt tartó, 110 órás belső tanfolyamát favorizálja. A túlméretezett személyi létszám miatt sem érdekünk, hogy támogatunk más képzési formákat. A létszámtöbbletet érzékelteti, hogy míg a 60 millió hallgatót 17 adóval kiszolgáló kantoni rádió 600 főt, addig a kicsi Magyar Rádió 2100 belső munkatársat és kétszer ennyi külsőt foglalkoztat. Gazdasági okok se indokolják, hogy szaporítsuk azok számát, akiknek aztán nem tudunk elfoglaltságot biztosítani.

■ **„Tartalmi” kifogásokra is hivatkozott, mikor a Havas Henrik, a rádió főmunkatársa által képviselt oktatási formák, így a szegedi tudományegyetem hallgatóitól is megtagadta a Magyar Rádió segítségét.**

– Valóban, az a véleményem, hogy a Havas-féle oktatást az a bizonyos szellemiség jellemzi, ami a rádióon belül is túltúlni domináns...

■ **Pontosítaná, mire gondol?**

– A Havas, és a Mester Ákos képviselte szellemiségre, mely a rádió átalakítására tett minden eddigi kezdeményezés és javaslat minden egyes pontjával szemben áll.

■ **Hiszen az említett személyeken kívül mások, egészen eltérő „szellemiségű” oktatók is tanítják a szegedi diákokat. S tudomásom szerint a Havas-féle Média-intézetben például Pálffy G.**

István, Franka Tibor, Gábor L. Ferenc is órát ad...

– Nincs hivatalos információ sem a JATE, sem a Havas-féle vállalkozás programjáról, oktatói gárdájáról. Az egyetemi újságíróképzés koncepciójának ismertetésével nem tisztelték meg, programjának előkészítésébe nem vonták be a Magyar Rádiót, hivatalos formában az egyetem sem kérte közreműködésünket. Így aztán ezen igény kiszolgáltatását nem is tekintem feladatunknak.

■ **A JATE újságíró szakának vezetője Havas Henrik, aki egyetemi docensként írta alá az Önnek szóló levelet.**

– Az ezen titulus használatára feljogosító dokumentumot nekem ő nem mutatta, ezen újabb megbízatásáról az egyetem értesítést nem küldött, s arról sincs tudomásom, hogy Havas és a JATE azonos. Havas kész tények elé kívánt állítani. Márpedig a szuverén Magyar Rádióra senki és semmilyen intézmény nem kényszeríthet semmilyen „közreműködést” és „együttműködést”.

■ **Meglepőnek találom, hogy az újságíró szakos egyetemista nem, de egy akármilyen végzettségű külsős bármikor használhatja a rádió technikai berendezéseit, megszólalhat műsoraiban. A körzeti stúdiók autonómiáját nem sérti az Ön döntése?**

– Az egyetemi képzésben a rádió nem érintett, így egyetlen szerve, egyetlen körzeti stúdiója se lehet érdekelt.

■ **Számomra úgy tűnik, nemleges döntésnek egyik kiváltó oka Havas személyisége, stílusa...**

– Szó sincs erről. Egykoron többször riportalánya is voltam. Igaz, nem őrzök túl jó emlékeket ezen együttműködési formákról sem.

– **Őn visszaél vezetői jogával** – mondja a rádió főmunkatársa.

– Havas nem kompetens ennek megítélésére. Ellenkezőleg. Ő az, aki jelenlegi beosztását arra használja fel, hogy saját pecsenyéjét süttögesse...

■ **Hogyan zárható le ez a konfliktus, amit a médiaháború folytatásának is nevezhetünk?**

– Nincs konfliktus. A döntés megszületett. Az ügy lezárult...

Újszászi Ilona

■ **Engedjen meg lefelőzör egy személyes kérdést; ön szakmai berkekben nagyon megbecsült bibliográfus; a könyvtárhasználók tudják, milyen nélkülözhetetlen műfaj ez, laikusként azonban azt gondolom: szívesen fűszert kíván. Mi vonzót talál benne?**

– Az első munkám – amelylyel a szakmában tényleg sikerem volt – a Dugonics András-bibliográfia volt, amely egyrészt az író műveit tárta föl, másrészt a róla szóló irodalmat. A szerkezete számtott újdonságnak. Addig a bibliográfiai dokumentum-típusok szerinti-fejezetekből épültek: könyvek, folyóiratcikkek, hírlap-közlemények, róla szóló írások. Én pedig – dr. Péter László ösztönzésére – arra gondoltam, miért ne kísérhetném figyelemmel a bibliográfia használóját, hogyan teljesedik ki az életmű? Ezért mindössze két fejezetre osztottam a kiadványt, s kronológiai sorrendben mutattam be a műveket, illetve az íróról szóló cikkeket, tanulmányokat. Az írói fejlődéskép mellett így nyomonkövethetők például a kilakult viták... Ez ma már teljesen magától értetődő, logikus felépítés, de – ki tudja miért – addig nem így volt, s a munkám, amely Dugonics halálának 150. évfordulójára, 1968-ban jelent meg, tényleg elég nagy szakmai visszhangot keltett.

■ **A módszert egyéb személyi bibliográfiákban – Móráról, Balázs Béláról, Baróti Dezsőről, legutóbb Grezsa Ferenről szóló munkákban – továbbfejlesztette; de készített repertoriumokat is, ez folyóiratok tartalmi föltárását jelenti. Hasonlóan „molyolós” dolog...**

– És akkor még nem beszélünk a leginkább problematikus ügyről: a bibliográfiához adatok kellene. Korábban az volt a szokás, hogy a bibliográfia összeállítója készített egy szerzői névmutatót, egy földrajzi, egy tárgyi, egy másik személyi névmutatót, egy hírlapcím-mutatót és egyebet, lehetőleg egymástól elkülönítve.

■ **Aki pedig kézbevette, hogy eligazodhasson, csak kapkodta a fejét és iszonyúan összezavarodott.**

– Ezért egyesítettem a sokféle, addig elkülönített mutatót, betűrendbe soroltam és egyszerűen tipográfiai eszközökkel különítettem csak el szerzőt, hírlapcímet és a többit. A keresés egyszerűsödött. De ez nem az én ötletem volt,

A 110 éves Somogyi-könyvtár jövője Gyuris György: Válaszolni akarunk mindenki kérdéseire

Fotó: Nagy László

Az alapítás 110. évfordulója alkalmából egész napos programot szerveznek a Somogyi-könyvtárban október 14-ére: a 110 évről dokumentumösszeállításról; az érdeklődők megismerkedhetnek a könyvtár kincseivel, a Somogyi-gyűjtemény Emlékkönyvtárban őrzött legbecesebb darabjaival, a Dettre-szoba értékeivel, a Vasváry-gyűjtemény dokumentumaival. A délelőtti program után délután 2-től felolvasóúléseken tárják a közönség elé a könyvtár tudós munkatársai eredményeit. A Klebelsberg (Hattyas) telepi fiók új épületét is a könyvtár napján adják át, az avatás fél 5-kor lesz. Az ünnepi alkalmából az intézmény igazgatójától, Gyuris Györgytől kérünk interjút.

hanem Péter Lászlóé, aki mindig azt mondta: a jó mutató olyan, mint a vegyesbolt, egy helyen minden megtalálható.

■ **Mikor válaszol az eredeti kérdésre?**

– Nem tudok mást mondani, mint azt, hogy igaza van, molyolós munka, fenék kell hozzá... Ma már segít a számítógép, de amikor kezdtem, időigényes kézi munka volt. Azért szerettem csinálni, mert használtam vele. De talán izgalmasabb volt a könyvtári földolgozás.

■ **A gályarabság?**

– Annak érzi, aki nem szereti, én másként vagyok. Ahány könyv, annyiféle új probléma. Fantázia is kell hozzá, nemcsak kitartás. Nagyon érdekes a katalóguskészítés is. Ennek összeállítóján – no és persze a feldolgozó által föltárt adatokon – múlik, hogy egy könyvtárban mi nyerhető vissza az óriási anyagból; tud-e felelni a könyvtár a használó által feltett kérdésre. Valamit tudni szeretnék, fölteszek egy kérdést, arra száz dokumentum adhat feleletet a könyvtár állományából; ha jó a visszakereső rendszer, akkor a százból 90-

95-öt megtalálok, a többi sajnos elveszik, mert az osztályozásnak ilyen a természete. A törekvésünk az, hogy mind a száz dokumentumot visszanyerjük – ez nehéz és érdekes mutatókat, komplex látás-és gondolkodásmódot kíván.

■ **Mint a bábozás?**

– Ezt a hobbit 17 éves koromban választottam; a színház varázsolt el, az a színház, ahol korlátlanok a lehetőségek, a fantáziának nem szab határt, hogy a színésznek teste van és mondjuk nem tud repülni... És a komplexitása, valóban, hiszen van benne a színház mellett irodalom, képzőművészet, zene. A báb: jel, s mint ilyen – fantáziamozgató. De az összefüggés a bábozás és mondjuk a katalógizálás között fordított, nem úgy áll, mint a kérdése sugallja: a bábszínház érdekes világa után a könyvtárosi gályarabságot jól tűröm. De nem kérdezne inkább a könyvtárról?

■ **Azt tapasztaltam, hogy az intézmények többsége hasonlít a vezetőjére, de legyen: mik a legfőbb tervei a könyvtárral?**

– Szeretném, ha idővel

megváltoznának a gondolkodási sémáink. A könyvtár nagyon sokáig azt jelentette: könyvek tára, azaz kész, megkomponált dokumentumok lelőhelye. Holott a használónak nem mindig a teljes könyvre van szüksége; sokkal inkább „csak” információra, és tökéletesen hidegen hagyja, hogy az könyvből, újságból, vagy a könyvtáros saját fejéből származik. Vagyis a könyvtárnak a korábbinál sokkal nagyobb szolgáltatási szerepre kell fölkészülni, arra, hogy információs bázissá alakuljon. Tudja szolgáltatni a Jókai-regényt is, de azt is megmondja, hogy mikor indul a legközelebbi vonat Pestre. Ez nehéz lesz – mármint leszokni a régi munkamódszerekről. De muszáj. A számítógépeinknek meg kell tudni mondani, mit akarunk velük, vagyis olyan integrált programokra van szükségünk, amelyek révén ezt a teljes közönséghez fordulást, az információ-szolgáltató szerepkört meg tudjuk valósítani.

■ **Mennyibe kerül?**

– Meglepőt mondom: nem a pénz a legfontosabb. Akkor „él” a számítógépesített könyvtár, ha megfelelően számítógépesített környezetben van. Azaz a könyvtáraknak kapcsolódni kell egymáshoz és sajnos erre még vármunka kell. Az első lépésnél tartunk. Ahhoz, hogy velünk kapcsolatba kerülhessenek más információs központok és hozzáférjenek a csakis nálunk föllelhető anyaghoz – lásd: a Somogyi-könyvtár kincsei –, ahhoz nekünk a kincseinket, az állományunkat teljeskörűen föl kell dolgozni. És viszont, ezt kell tenni más intézményekben is. A másik tervem: kihasználni a kincsebányát, a 43 ezer kötetnyi különleges alapítványi érték birtokában a könyvtár tudományos lehetőségeit. Ez is a minél alaposabb föltárást jelenti, különösen az unikumra, a régi anyagra vonatkozóan.

■ **Egyfelől nagyon nyitott, minden kérdésre válaszoló népkönyvtárat akar, másfelől tudományos könyvtárat?**

– Pontosan. Nem mond el lent egymásnak a kettő, hiszen a könyvtártudomány lehetőségei szerinti, teljeskörű feldolgozottság révén áll elő a minden kérdésre válaszolni képes közkönyvtár.

Sulyok Erzsébet

A Nemzetközi Egészségügyi Központ műszerei

3. Computer tomográf

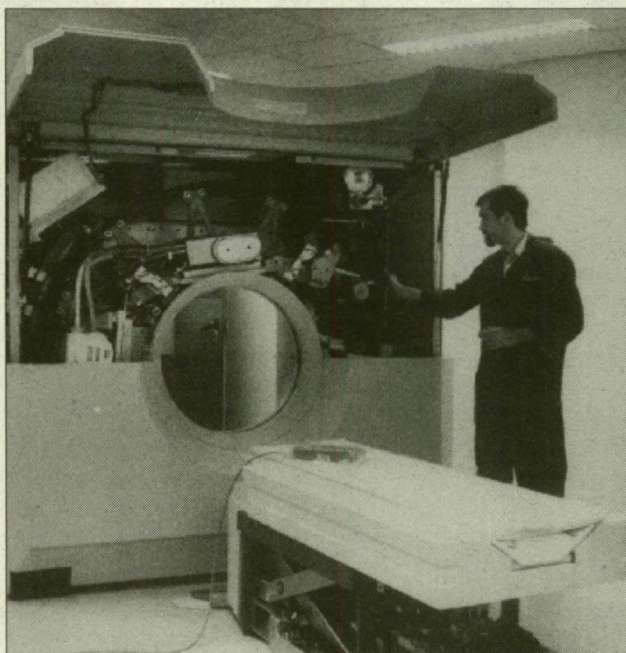
A computer tomográf, azaz a CT röntgensugárral működő, a test belsejéről keresztmetszeti képet készítő berendezés. Erről is elmondható, akár az MR-ről, hogy alig van szerv, amelynek vizsgálatára ne lenne alkalmas.

Szegeden, a radiológiai klinikán már több, mint három esztendeje vizsgálják a betegeket egy Siemens gyártmányú készülékkel, amely azonban régebbi típusú és viszonylag lassú műszer. Kapacitása nem elégítette ki az igényeket, hetekig tartó várakozás előzte meg, míg valakire rákerült a sor. Így, noha a készülék két-három műszakban is üzemelt, az orvosok gyakran kénytelenek voltak a vizsgálatok más, korszerűtlenebb útjait választani.

A Nemzetközi Diagnosztikai Központ új, Elscint CT-je a legutóbb kifejlesztett, legmodernebb készülékek egyike. A metszeteket két és félszer, háromszor gyorsabban készíti el, mint a régi berendezés. Nagyobb kapacitásával így egyszerre több beteg ellátására is alkalmas. S hogy jóvoltából megszűnik-e a vizsgálatra várók sorbaállása? Noha Szegeden három ilyen készülék is elkelne, remélhetően a jelenlegi kettő is képes lesz – megközelítően – kielégíteni a Szegeden és környékén jelentkező igényeket.

A Elscint röntgenkészülékén 20-tól már vizsgálják a betegeket az új klinika épületében.

Ch. Á.

Fotó: Somogyi Károlyné

■ A demográfia szegedi tudósa Dr. Schneller Károlyra emlékeznek a jogi karon

Schneller Károly, a kiváló statisztikus, a magyar demográfiai tudomány jeles képviselője, a miskolci jogakadémia, majd a kolozsvári és a szegedi tudományegyetem neves professzora 1893-ban született Pozsonyban, s 1953-ban hunyt el Szegeden. A JATE Állam-és Jogtudományi Karán ma, csütörtökön délután emlékülést rendeznek tiszteletére, amelyen dr. Horváth Róbert emeritus professzor méltatja munkásságát és a kar arcképgalériájában dr. Balázs József, a statisztika tanszék vezetője elhelyezi arcképét.

Dr. Schneller Károly demográfiai kutatásainak általános jellemzője volt az ere-

detiségre való törekvés. Oknyomozó jellegű, elemző tanulmányaiban és tájmonográfiaiban (Halandóságunk nemzetközi viszonylatban, 1929; Népeségi problémáink az 1930-as népszámlálás tükrében, 1932; Kalotaszeg népesedési problémái, 1944.) a vizsgált jelenség sokoldalú megvilágítására, az alapvető tendenciák, a főbb összefüggések feltárására törekedett, de a részletek elemzését és a perspektívikus becsléseket sem mellőzte. Életműve sajnos befejezetlen maradt: kéziratban hátrahagyott dolgozatainak terjedelme csaknem eléri a publikált tanulmányokét.